

Sygn. akt II C 1746/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Teresa Jakubowska-Wójcik

Protokolant: st. sekr. Dagmara Klimczak

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2014 roku w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w R.

przeciwko (...) Zespołowi (...) w Ł.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Zespołu (...) w Ł. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w R. kwotę 250.162,80 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy sto sześćdziesiąt dwa 80/100) zł oraz ustawowe odsetki od kwot:

a) 46.230,25 (czterdzieści sześć tysięcy dwieście trzydzieści 25/100) zł za okres od 18 grudnia 2012r. do dnia zapłaty;

b) 48.548,35 (czterdzieści osiem tysięcy pięćset czterdzieści osiem 35/100) zł za okres od 17 stycznia 2013r. do dnia zapłaty;

c) 56.666,80 (pięćdziesiąt sześć tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć 80/100) zł za okres od 19 lutego 2013r. do dnia zapłaty;

d) 48.283,88 (czterdzieści osiem tysięcy dwieście osiemdziesiąt trzy 88/100) zł za okres od 19 marca 2013r. do dnia zapłaty;

e) 41.957,30 (czterdzieści jeden tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt siedem 30/100) zł za okres od 17 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty;

f) 8.476,22 (osiem tysięcy czterysta siedemdziesiąt sześć 22/100) zł za okres od 7 sierpnia 2013r. do dnia zapłaty

oraz kwotę 19.726 (dziewiętnaście tysięcy siedemset dwadzieścia sześć) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. zasądzoną w punkcie 1 należność główną w kwocie 250.162,80 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy sto sześćdziesiąt dwa 80/100) zł rozkłada na 12 (dwanaście) rat po 20.846,90 (dwadzieścia tysięcy osiemset czterdzieści sześć 90/100) zł płatnych do dnia ostatniego każdego miesiąca, poczynając od marca 2014 roku z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

Sygn. akt II C 1746/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 7 sierpnia 2013 r. (...) S.A. w R. wniosła o zasądzenie od (...) Zespołu (...) w Ł. kwoty 250.162,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 46.230,25 zł od dnia 18 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 48.548,35 zł od dnia 17 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 56.666,80 zł od dnia 19 lutego 2013 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 48.283,88 zł od dnia 19 marca 2013 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 41.957,30 zł od dnia 17 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 8.476,22 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Dochodzona pozwem kwota odpowiada sumie należności za sprzedaż energii elektrycznej w latach 2012-2013 stwierdzonych w załączonych fakturach VAT. Należności te nie zostały przez pozwaną uregulowane. /pозew- k. 1-3/

W sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym pozwany szpital zaskarżył nakaz zapłaty w całości oraz wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych. Na wypadek uwzględnienia powództwa pozwany wniósł o rozłożenie należności na 12 równych rat na podstawie art. 320 k.p.c. Przyznał, że w dniu 12 października 2011 r. zawarł z powódką umowę polegającą na kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usługi dystrybucji. W dacie złożenia pozwu pomiędzy stronami toczyły się rokowania ugodowe. Powód przystępując do rozmów, zdaniem pozwanego, w sposób dorozumiany wyraził zgodę na ugodowe zakończenie sporu, przedłużył termin płatności i przekształcił swoją wymagalną należność w należność niewymagalną na obecnym etapie postępowania. Wobec tego powództwo należy uznać za przedwczesne. Pozwany zarzucił również, że faktury, wezwania do zapłaty i noty obciążeniowe nie zostały podpisane przez wystawcę, co jego zdaniem świadczy o braku udowodnienia roszczenia. Powołał się przy tym na swoją bardzo złą sytuację materialną. Pozwany w dobrej wierze liczył na ugodowe załatwienie sporu, rozłożenie należności na raty oraz odstąpienie od naliczania odsetek ustawowych przez powoda. Wobec tego nakazanie pozwanemu zapłaty całej należności jednorazowo byłoby sprzeczne z art. 5 k.c. /sprzeciw- k. 34-38/

W piśmie procesowym z dnia 24 października 2013 r. powód wskazał, że strony prowadziły rozmowy na temat ustalenia harmonogramu spłat zadłużenia. Powód złożył deklarację, że do dnia 30 listopada 2012 r. wstrzyma się ze skierowaniem sprawy na drogę postępowania sądowego, jednakże pozwany nie regulował zadłużenia we wskazanych w porozumieniu terminach. Powód wskazał również, iż w świetle przepisów prawa europejskiego oraz krajowego faktury VAT nie muszą być ani opieczetowane, ani podpisane. Brak podpisu na fakturze nie pozbawia tego dokumentu przymiotu dowodu na zajęcie określonej operacji gospodarczej. Podniósł, że wniosek pozwanego o rozłożenie należności głównej na raty nie zasługuje na uwzględnienie. Powód dopuścił możliwość ustalenia dogodnych warunków spłaty zadłużenia, ale dopiero na etapie wykonania orzeczenia Sądu. /pismo- k. 55/

Na poprzedzającym wyrokowanie terminie rozprawy w dniu 5 marca 2014 r. pozwany podtrzymał zaprezentowane stanowisko. Nie kwestionował wysokości dochodzonej kwoty. /protokół- k. 83/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 października 2011 r. strony zawarły umowę kompleksową sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji, na mocy której (...) S.A. dostarczał pozwanemu szpitalowi energię elektryczną w okresie od 1 października 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. W § 4 ust. 5 umowy strony zgodnie ustaliły, że w okresie rozliczeniowym będzie wystawiona faktura VAT płatna w terminie 14 dni od daty wystawienia. /umowa- k. 10-11, 12-13/

W toku realizacji umowy powodowa spółka wystawiła faktury VAT obejmujące następujące należności płatne w poszczególnych terminach:

- faktura nr (...) obejmująca należność w kwocie 46.230,25 zł za okres od 31 października do 30 listopada 2012 r. – płatne do dnia 17 grudnia 2012 r.;

- faktura nr (...) obejmująca należność w kwocie 48.548,35 zł za okres od 30 listopada do 31 grudnia 2012 r. – płatne do dnia 16 stycznia 2013 r.;

- faktura nr (...) obejmująca należność w kwocie 56.666,80 zł za okres od 31 grudnia 2012 r. do 31 stycznia 2013 r. – płatne do dnia 18 lutego 2013 r.;

- faktura nr (...) obejmująca należność w kwocie 48.283,88 zł za okres od 31 stycznia do 28 lutego 2013 r. – płatne do dnia 18 marca 2013 r.;

- faktura nr (...) obejmująca należność w kwocie 47.957,30 zł za okres od 28 lutego do 31 marca 2013 r. – płatne do dnia 16 kwietnia 2013 r. Pozwany uregulował częściowo przedmiotową należność uiszczając powodowi kwotę 6.000 zł, skutkiem, czego do zapłaty przypadło nadal 41.957,30 zł.

Z uwagi na przekroczenie terminów płatności przez pozwanego powód wystawił również noty obciążeniowe na kwoty obejmujące opłaty za zwłokę w wysokości 13%:

- nota obciążeniowa nr (...) z dnia 26 listopada 2012 r. na kwotę 5.586,72 zł – płatne do dnia 10 grudnia 2012 r.;

- nota obciążeniowa nr (...) z dnia 26 listopada 2012 r. na kwotę 2.840,52 zł – płatne do dnia 10 grudnia 2012 r.;

- nota obciążeniowa nr (...) z dnia 10 grudnia 2012 r. na kwotę 48,98 zł – płatne do dnia 11 lutego 2013 r.

Noty obciążeniowe obejmowały okresy opóźnień w regulowaniu poszczególnych należności za okres od marca do listopada 2012 r. /faktury- k. 14-15, 16-17, 18-19, 20-21, 22-23; noty obciążeniowe- k. 24-26/

Pomiędzy stronami toczyły się rozmowy w przedmiocie sposobu uregulowania należności przez pozwanego. Korespondencja stron dotyczyła jednakże zobowiązań wymagalnych przed 31 października 2012 r.

Pozwany w piśmie z dnia 19 września 2012 r. wskazał na możliwość uzyskania poręczenia kredytu przez organ założycielski tj. Marszałka Województwa oraz wolę jednorazowego uregulowania zadłużenia po uzyskaniu kredytu. Twierdził, że do tego czasu będzie regulować zaległe zobowiązania do wysokości po 55.000 zł miesięcznie. W odpowiedzi powód poinformował pozwanego, że w przypadku dotrzymania zadeklarowanej comiesięcznej zapłaty nie wystąpi na drogę postępowania sądowego do dnia 30 listopada 2012 r. /pisma- k. 56, 57/

Pozwany nie uregulował przypadających do zapłaty należności wynikających z wymienionych faktur. Pismem z dnia 23 kwietnia 2013 r. powód wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty należności w łącznej kwocie 250.162,80 zł w terminie do dnia 7 maja 2013 r. /wezwanie przedsądowe- k. 27/

Pozwany szpital ma status samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Wynik finansowy pozwanego na dzień 31 grudnia 2012 r. zamykał się stratą netto w wysokości -886.061,69 zł. Pasywa szpitala obejmują kwotę 28.891.660,57 zł (w tym zobowiązania wymagalne w kwocie 5.155.746,94 zł). /informacja z KRS- k. 41-43; projekt bilansu finansowego za 2012 r.- k. 44-46; bilans za 2011 r.- k. 47-50; zestawienie przychodów i kosztów za lata 2009-2011- k. 51/

W sprawie o sygn. akt II C 745/13 rozpoznanej przez Sąd Okręgowy w Łodzi (...) S.A. domagał się od (...) Zespołu (...) w Ł. kwoty 267.270,09 zł tytułem należności za dostarczaną energię elektryczną w okresie od 31 marca 2012 r. do 18 października 2012 r. W sprawie tej wyrok uwzględniający powództwo w całości zapadł w dniu 23 września 2013 r. i jest prawomocny od dnia 5 listopada 2013 r. /bezsporne; informacja z systemu Sędzia2/

Powyższy stan faktyczny nie jest pomiędzy stronami sporny, gdy chodzi o istnienie i wysokość wymagalnych należności strony powodowej. Sąd uwzględnił dowody w postaci faktur VAT i not obciążeniowych, które nie zostały opatrzone podpisem wystawcy, ani odbiorcy.

Zgodnie z przepisami prawa podatkowego regulującymi sposób wystawiania faktur obowiązującymi od dnia 1 maja 2004 r., tj. od uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską statusu Państwa Członkowskiego UE przedmiotowe dokumenty nie wymagały podpisu wystawcy, jak i podpisu odbiorcy. Wymogu opatrzenia podpisem faktury VAT nie przewidywały w szczególności przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 marca 2011 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 68, poz. 360), które obowiązywało od 1 kwietnia 2011 r. do 1 stycznia 2014 r. Treść przepisów prawa krajowego w tym zakresie stanowiła wykonanie przepisów prawa europejskiego, tj. art. 22 ust. 3 lit. b dyrektywy VI dyrektywy Rady z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw Państw Członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych - wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednoliconą podstawą wymiaru podatku (77/388/EWG- Dz.U.UE L z 1977 r. Nr 145, poz. 1, archiw.), a obecnie art. 229 dyrektywy Rady nr 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (DZ.U.UE L z 2006 r. Nr 347, poz. 1).

Wobec tego złożone do akt postępowania faktury i noty obciążeniowe, które nie zostały podpisane przez wystawcę, ani przez odbiorcę zachowują walor środka dowodowego na gruncie przepisów postępowania cywilnego, ponieważ potwierdzają fakt dokonania czynności (dostawy towaru i świadczenia usługi) oraz wysokość należności również dla celów rozliczenia podatkowego. Przedmiotowe dokumenty jednocześnie nie zostały zakwestionowane przez pozwanego, co do prawidłowości wskazania okresów, za który naliczane były należności, wyliczenia kwot przypadających do zapłaty oraz terminów płatności.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę prawną roszczenia o zapłatę z tytułu kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji stanowiły przepisy art. 535 k.c. w zw. z art. 555 k.c. i art. 5 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 1059).

Zgodnie z art. 555 k.c., przepisy o sprzedaży rzeczy stosuje się odpowiednio do sprzedaży energii. Cechą wyróżniającą tę umowę jest ekwiwalentność świadczeń, gdyż za dostarczoną przez przedsiębiorstwo energetyczne energię lub paliwa odbiorca zobowiązuje się zapłacić odpowiednią cenę. Oznacza to, że do umowy sprzedaży energii elektrycznej, mają zastosowanie - obok przepisów Prawa energetycznego - także przepisy Kodeksu cywilnego, dotyczące skutków niewykonania zobowiązań z umów wzajemnych.

Stosownie natomiast do dyspozycji art. 5 ust. 3 Prawa energetycznego, dostarczanie paliw gazowych lub energii może odbywać się na podstawie umowy zawierającej postanowienia umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji tych paliw lub energii, zwanej dalej „umową kompleksową”; umowa kompleksowa dotycząca dostarczania paliw gazowych może zawierać także postanowienia umowy o świadczenie usług magazynowania tych paliw, a w przypadku ciepła, jeżeli jest ono kupowane od innych przedsiębiorstw energetycznych, powinna także określać warunki stosowania cen i stawek opłat obowiązujących w tych przedsiębiorstwach.

Powód, jako przedsiębiorstwo obrotu energią elektryczną na podstawie zawartej z odbiorcą umowy kompleksowej ma, zatem prawo do uzyskania wynagrodzenia za dostarczenie i dystrybucję energii elektrycznej. W przypadku braku spełnienia świadczenia przez pozwanego, jako odbiorcę energii, powód może domagać się zapłaty należności na podstawie art. 535 w zw. z art. 555 k.c. oraz art. 471 i n. k.c. z uwagi na niewykonanie zobowiązania łącznie z odsetkami za opóźnienie. Należy zaznaczyć, iż dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie, w którym stało się ono wymagalne także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1994 r., I CRN 121/94, OSNC 1995 nr 1, poz. 21).

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną jest fakt, że strony łączyła umowa kompleksowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji z dnia 12 października 2011 r. Powód dostarczał energię elektryczną do obiektów użytkowanych przez pozwanego. Pozwany nie kwestionował braku zapłaty należności za świadczenie w/w usługi podnosząc jedynie, że w jego ocenie powództwo jest przedwczesne, ponieważ pomiędzy stronami toczyły się

rokowania ugodowe, w ramach, których doszło do prolongaty terminu płatności. W konsekwencji należności, na które opiewają przedłożone faktury i noty obciążeniowe odpowiadające kwocie należności głównej nie są jeszcze wymagalne.

Stanowisko pozwanego, zgodnie, z którym wierzytelność powoda o zapłatę wynagrodzenia nie jest jeszcze wymagalna nie jest uzasadnione. Pozwany nie wykazał, aby powód w toku rokowań ugodowych udzielił mu prolongaty terminu zapłaty, bądź, aby zadeklarował, iż nie wystąpi na drogę sądową w określonym terminie. Z korespondencji, do wymiany, której doszło pomiędzy stronami we wrześniu 2012 r. (k. 56-57) wynika, że rozmowy w przedmiocie regulowania należności do kwot po 55.000 zł miesięcznie oraz zaniechania wystąpienia na drogę sądową dotyczyły należności za dostarczanie energii w innym okresie czasu (należności wymagalnych we wrześniu 2012 r.). Tymczasem, jak Sąd ustalił na podstawie złożonych faktur, należności dochodzone w niniejszym postępowaniu dotyczą okresu od 31 października 2012 r. do 31 marca 2013 r. Jedynie noty obciążeniowe (obejmujące tzw. opłaty, a w istocie skapitalizowane odsetki za opóźnienie w ustalonej wysokości) dotyczyły okresu opóźnień w płatnościach za okres od marca do listopada 2012 r., jednakże nie były dochodzone w innym postępowaniu, w tym w sprawie II C 745/13 tutejszego Sądu. Tym samym należności objęte pozwem w niniejszej sprawie nie mogły być objęte rokowaniami stron prowadzonymi we wrześniu 2012 r., ponieważ w czasie wymiany korespondencji jeszcze nie powstały.

Okolicznością w sprawie bezsporną jest brak uregulowania należności wynikających z przedłożonych faktur, z wyjątkiem częściowej zapłaty kwoty 6.000 zł na poczet należności stwierdzonej fakturą nr (...) opiewającą na kwotę 47.957,30 zł. Częściowa zapłata została uwzględniona przez powoda, który dochodzi zapłaty w pozostałej części, tj. co do kwoty 41.957,30 zł.

Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 5 k.c. i oddalenia powództwa z uwagi na nadużycie prawa podmiotowego przez powoda. Niewątpliwie to nie powód, lecz pozwany nie regulując należności wynikających z zawartej umowy narusza zasady współżycia społecznego, a w szczególności zasadę przestrzegania zawartych umów i lojalności kontraktowej. Ciężka sytuacja materialna szpitala nie uzasadnia odmowy przyznania ochrony roszczeniom jego kontrahentów, którzy nie są obowiązani do kredytowania jego działalności. Niewątpliwie strony mogły w drodze renegotjacji umowy lub w ugodzie unormować zakres wzajemnych praw i obowiązków, do czego jednak nie doszło w odniesieniu do należności objętych pozwem. Powód ma, zatem prawo do uzyskania zapłaty za świadczone usługi i dostarczoną energię, niezależnie od statusu kontrahenta, jako jednostki służby zdrowia.

Wobec tego, iż pozwany nie zakwestionował skutecznie istnienia, ani wymagalności roszczenia o zapłatę po stronie powodowej, powództwo podlegało uwzględnieniu w całości. O odsetkach ustawowych od poszczególnych kwot składających się na sumę należności głównej Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. z uwzględnieniem terminów płatności wynikających z wystawionych faktur VAT, a w zakresie należności wynikających z not obciążeniowych – zasądził je od dnia złożenia pozwu zgodnie z żądaniem powoda.

Na podstawie art. 320 k.p.c. Sąd rozłożył zasądzoną należność główną na 12 rat po 20.846,90 zł płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca, poczynając od marca 2014 r. z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Sąd uwzględnił w tym zakresie wnioski strony pozwanej i jej trudną sytuację materialną. Niewątpliwie jednorazowe wyegzekwowanie całości zasądzonej należności mogłoby poważnie zakłócić lub wyłączyć możliwość bieżącego funkcjonowania szpitala. Zachodzą, zatem szczególne okoliczności, o których mowa w art. 320 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i § 6 pkt 7 rozporządzenia MS z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490) zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 19.726 zł.